

12. topspin

z roku 1977 s pozváním do Sarajeva na turnaj Top Twelve

NĚKDO POVAŽUJE ZA NEJTĚŽŠÍ TURNAJ stolních tenistů mistrovství světa, jiný by tento primát přisoudil spíše mistrovství Asie s ohledem na početnější zastoupení skvělých čínských hráček a hráčů. V obou nepochybně velice náročných šampionátech je pro celkové vítězství v singlu zapotřebí vyhrát přibližně sedm utkání (z toho čtyři či pět proti opravdu špičkovým soupeřům), přičemž jednotlivé zápasy bývají obvykle rozloženy do pěti hracích dnů. Ovšem existoval – a v upravené podobě existuje dodnes – turnaj, ve kterém každý musel odehrát během víkendu devět zápasů (plus dvě utkání navíc v páteční večer), a to proti nejlepším hráčům Evropy. Jmenuje se Top Twelve, koná se pravidelně každý rok v jiné zemi, přičemž pozván je pouze tucet nejvýše postavených hráček a hráčů aktuálního

Sarajevo na fotografii Juliana Nyči.

žebříčku ETTU. V současné době se hraje skupinovým systémem, avšak dříve platil ten nejspřavedlivější systém na světě, a sice „každý s každým“. Vyhrát celý turnaj proto mohl pouze hráč s úžasnou formou a hlavně s vynikající fyzickou kondicí. Lze napočítat řadu špičkových stolních tenistů ze starého kontinentu, mnohdy mistrů Evropy či dokonce mistrů světa, kteří právě kvůli o fous slabší „fyzičce“ turnaj Top Twelve nikdy neopanovali. Ovšem díky knize *21 topspinů Milana Orlovskeho* může v tomto turnaji uspět kterákoliv čtenářka a jakýkoliv čtenář, prostě všichni, kdo přijmou speciální pozvání do Sarajeva. Stačí jen trošku zapojit představivost, vrátit se v čase do února roku 1977 a zároveň prominout, že se v této kapitole čtenářům drze tyká.

Sarajevu se říkalo evropský Jeruzalém, neboť zde ve vzájemném smíru žili po staletí pravoslavní křesťané, katolíci, muslimové i židé. Při procházce zde narazíš na mešity, katedrálu zasvěcenou narození Panny Marie či chrám Ježíšova srdce, nechybí několik synagog. Pozornost celého civilizovaného světa si Sarajevo ve své novodobé historii vysloužilo přinejmenším třikrát. Roku 1914, kdy zde student Gavrilo Princip spáchal atentát na následníka rakousko-uherského císařského trůnu Františka Ferdinanda d'Este. Dále v roce 1984, kdy Sarajevo přivítalo účastníky XIV. zimních olympijských her, včetně britských krasobruslařů Torvillové s Deanem, kteří v soutěži

Hlavní pravoslavný chrám na snímku Christiana Bickela, Chrám Ježíšova srdce (foto Blood Saric) a Farhadova mešita na fotografii Claye Gilianda.

tanečních párů předvedli konsternovaným divákům i rozhodčím snad nejdokonalejší tanec na ledě všech olympiád, fantasticky sladěný s Ravelovým Bolerem.

Zatím naposledy upíral civilizovaný svět oči k těmto místům v letech 1992–1995, během nichž válka mezi nástupnickými státy bývalé Socialistické federativní republiky Jugoslávie proměnila nádherné olympijské město na březích řeky Miljacky, rodiště mnoha světově proslulých osobností včetně filmového režiséra Emira Kusturici či hudebního skladatele Gorana Bregoviče, v rozbombardované ruiny. Sarajevské předměstí Grbavica, kde byly při olympiádě ubytovány některé sportovní delegace, nesmyslné válečné běsnění srovnalo se zemí. Proto se raději vraťme do poklidného pohostinného Sarajeva roku 1977. Právě tam se máš na základě pozvání od ETTU zúčastnit prestižního turnaje Top Twelve, neboť ti aktuálně patří pátá příčka evropského žebříčku. Nejsi zde poprvé. Vždyť před čtyřmi lety se ve zdejší sportovní hale Skenderija konalo Mistrovství světa. Rovněž nyní se turnaj uskuteční v této obrovité hale, ovšem místo šestnácti tentokrát postačí pouze šest stolů Joola, na kterých se bude pravidelně střídát turnaj mužů s turnajem žen. Není to však jediný rozdíl oproti tvé předchozí návštěvě bosenské metropole. Sluncem prozářený duben nyní nahradil mrazivý únor a někdejší ubytování

Také vám sportovní hala Skenderija trochu připomíná obrněné vozidlo z Hvězdných válek? (foto: Simic Dario)

Největší sarajevská trznice na dobové pohlednici z třicátých let, místní pivovar na snímku Matěje Baňhy a tramvaj jedoucí k tržnici (foto: Maurits90).

v přízemním tříhvězdičkovém hotýlku je dnes vystřídáno společným ubytováním všech účastníků za peníze ETTU v jednom z nejluxusnějších sarajevských hotelů.

Je právě poledne pátek 25. února 1977. Moc dobře víš, že právě nyní je nejvhodnější příležitost k nakoupení suvenýrů a dárků, protože přesně za pět hodin začíná první kolo turnaje a pak bude vše probíhat v nemilosrdném rytmu: zápas – krátký

odpočinek – zápas – krátký odpočinek – zápas. Na courání městem nebude čas a vlastně ani elán. Zeptáš se Ilony Uhlíkové, Blanky Šilhánové a Jaroslava Kunze, zda chtějí jít s tebou, ale všichni dají přednost odpočinku po náročné cestě vlakem, a tak z hotelu odchází sám. Mnoho míst poznáváš, protože za uplynulé čtyři roky se centrum města příliš nezměnilo. Kolem hnědobílého místního pivovaru Sarajev kráčíš k zastávce tramvají, odkud tě postarší červenobílá souprava odváží k vyhlášené tržnici Baščaršija, rozprostírající se mezi dvěma nejznámějšími sarajevskými mešitami, Ferhadovou a Gazi Husrev-Begovou. Nakoupíš pár maličkostí, včetně několika gramofonových desek a pohlednic. Pak následuje návrat do hotelu, krátký odpočinek a přesun do sportovní haly Skenderija, primárně určené pro basketbalisty místního nejpopulárnějšího klubu KK Željezničar Sarajevo. Během slavnostního zahájení turnaje se drží minuta ticha za skvělého švédského stolního tenistu Hanse „Hasseho“ Alséra, který zahynul ve čtyřiatřiceti letech při lednovém leteckém neštěstí. Hlediště praská ve švech, neboť obyvatelé Sarajeva stolní tenis milují, a své dva hrdiny Dragutina Šurbeka a Antuna Stipančiče doslova zbožňují. Co na tom, že jsou oba Chorvaté? Jsou přece „plaví“, Jugoslávci, a navíc v Sarajevu žije početná chorvatská menšina. Sarajevané moc dobře pamatují, jak tihle dva typově naprosto odlišní stolní tenisté před čtyřmi lety právě v jejich městě během Mistrovství světa nejenže společně vybojovali bronz v deblu, ale oba postoupili až do semifinále také v singlu. K tomu připočítej úctyhodné tři stříbrné medaile z předloňského MS 1975 v Kalkatě plus zlato ze soutěže družstev mužů na pražském Mistrovství Evropy 1976, a rázem máš o největších favoritech letošního turnaje Top Twelve jasno. Prostě musí vyhrát domácí hráč a jedinou neznámou je, zda se bude jmenovat Antun, nebo Dragutin.

Při turnajích hraných systémem každý s každým jsou mimořádně důležitá úvodní kola. Ty i kamarád Jaroslav Kunz máte docela štěstí při losování, protože vašimi prvními soupeři jsou dva papírově nejslabší hráči – vlasatý dlouhoruký čahoun Ulf Thorsell figuruje na dvanáctém místě žebříčku a západoněmecký univerzál Jochen Leiss je v Sarajevu dokonce jako dodatečně nominovaný náhradník.

Výkonnostní rozdíl mezi tebou a Leissem bez potíží potvrzuješ rychlou výhrou 3:0, avšak tvůj parťák Kunz v pětisetové bitvě s Thorsellem nakonec prohrává. Ve druhém kole čekají soupeři podstatně zvučnějších jmen a scénář se opakuje – ty se hladkým vítězstvím 3:0 pomstíš Secretinovi za loňskou porážku v semifinále pražského Mistrovství Evropy, zatímco Jaroslav Kunz nestačí na oboustranně topspiny Gábora Gergelyho. Začátek turnaje ti tedy vychází báječně. Skóre 6:0 na sety žádný jiný hráč dnes nedosáhl, takže můžeš doufat v hodně dobrý celkový výsledek. Jenomže zároveň moc dobře víš, že hned zítra ráno hraješ proti Istvánu Jónyerovi, na kterého to zrovna moc neumíš. Pokud tomuto Maďarovi vycházejí jeho vyhlášené side-spiny, nemáš na něho žádnou účinnou protizbraň. Potom se vracíš do hotelu na pozdní večeři, v níž převažují bosňácké pilafy, pljeskavice, cosi na grilu a dalmátské čufty. Pokud by snad někomu místní strava nevyhovovala, může si klidně objednat steak či rostbíf. Přesně tak si večeři vybírá například elegantní Angličanka Jill Hammersleyová či sympaták Kjell Johansson.

Po večeři krátce poklábosíš s kamarádem Gáborem Gergelym. Samozřejmě nehovoříte o tři roky starém finále Mistrovství Evropy, ale raději o fotbale, který jste oba v mládí hráli závodně. Ty za Aritmu Praha 8 a Gábor dokonce za juniorku slavného MTK Budapešť. Pak se zmíníš o nedávném Mezinárodním mistrovství Jugoslávie, kde jste si spolu vyzkoušeli čtyřhru. Je to hodně riskantní experiment, protože dosud žádná takto mezinárodně promíchaná dvojice nevyhrála čtyřhru mužů na mistrovství světa, dokonce ani na mistrovství Evropy. Jenomže oba jste zůstali bez spoluhráče. Tobě vypadl z reprezentace Jíří Turai, spartánský kamarád Jaroslav Kunz se na odchod z reprezentace zvolna chystá a s Josefem Dvořáčkem ti čtyřhra moc nejde. Gergelymu není nic platné, že před dvěma lety vyhrál s Istvánem Jónyerem Mistrovství světa v Kalkatě, protože brzy poté dal Jónyer přednost náladovému Tiboru Klampárovi. Na chudáka Gábora tím pádem zbyl jiný Tibor, a sice mladý talentovaný Kreis. Jenomže to je klasický obranář, s jehož pasivním stylem nejde Gergelyho oboustranně topspinový útok vůbec dohromady. Proto jste loni v listopadu zkusili hrát spolu na Mezinárodním

mistrovství Jugoslávie a hned z toho bylo vítězství! Nyní se Gábor potichu zmiňuje o noblesní barack pálence, kterou má v nočním stolku. Prý vynikající šláftruňk! Necháváš si zajít chuť a zamíříš za spolubydlícím Jaroslavem Kunzem do hotelového pokoje. Tam chvíli koukáte na televizi, pak si čteš knihu *Jak jsem potkal ryby* od Oty Pavla, ale protože máš za sebou únavnou cestu z Prahy a v nohách dvě utkání, usínáš celkem brzy i bez Gáborova šláftruňku. Do snů se ti potměšile vkrádá István Jónyer, ale ty ho bez problémů porážíš. Docela prima sen.

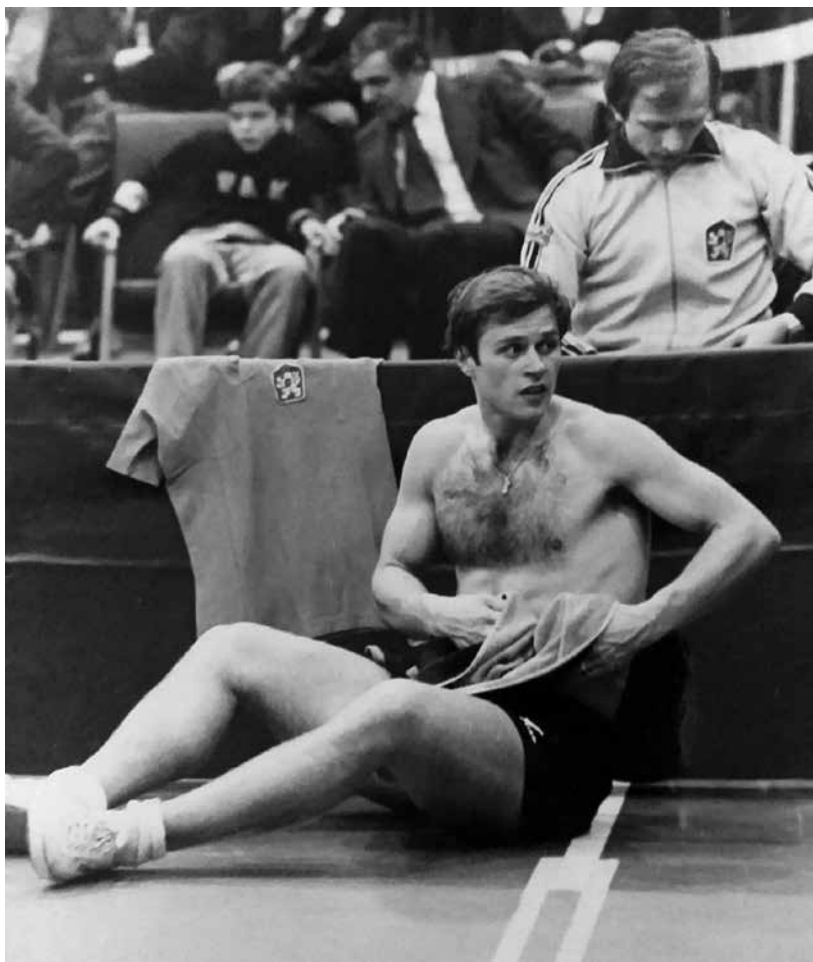
V sobotu dopoledne probíhá utkání s Jónyerem úplně jinak. Maďarovi vychází jeden side-spin za druhým jako z partesu. Rekrutuje se z toho rychlá krutá porážka 0:3 a zhoršenou náladu ti nezlepší ani nádherný pětisetový soubor Kunze s Dragutinem Šurbekem, stále ještě probíhající na vedlejším stole. Samozřejmě ze všech sil fandíš kamarádu Jardovi a ačkoliv se nakonec z výhry 3:2 raduje chorvatský miláček tribun, dva Kunzem ukořistěné sety sehrají v konečném účtování významnou roli. Smolař Jaroslav Kunz v následujícím kole svede další – již třetí – pětisetovou bitvu, tentokrát

Na tomto mostě přes řeku Miljacku lze nádherně přemýšlet o rybách.

proti Secretinovi, a to s opětovně nevydařenou koncovkou. Ty máš v tomto čtvrtém kole mnohem přijatelnějšího soupeře Sarkise Sarchojana, kterého v poslední době většinou porážíš. Dokonce tě napadne, že by tvé rychlé třísetové vítězství vykompenzovalo výprask od Jónyera a zároveň ušetřilo síly do dalších bojů. Jenomže elegantní Gruzínek neprodává svou kůži lacino, nikam nespíchá, trpělivě vrací míčky na tvou polovinu stolu, takže je z toho vyčerpávající pětisetové utkání, přičemž rozhodující sadu prohráváš 19:21. Zklamaneč vyslechneš kritická slova trenéra Vlada Mika, ale hlavně potřebuješ alespoň na chvíli vypadnout z haly. Venku zamíříš k nejbližšímu mostu přes řeku Miljacku. Zamyšleně pozoruješ vodu, chvíli zpytuješ svědomí, ale pak raději přemýšlíš o tom, které ryby v sarajevské řece žijí a na jakou návnadu bys je chytal. Porážka od Sarchojana z tvé hlavy zvolna mizí, a to je dobře.

Po návratu do herny tě čekají ještě další tři utkání, ve kterých se ti docela daří. Velký boučač Tolja Stokatov nemá takovou formu jako loni při pražském Mistrovství Evropy. Citelně mu chybí tvrdé míčky Barna super, s nimiž se hrál loňský evropský šampionát, avšak letos po nich neštěkne ani pes. Poměrně snadno nad ním vítězíš 3:1. Následuje mnohem vyrovnanější střetnutí s domácím idolem Antunem Stipančičem, hrajícím levou rukou dva metry za stolem oboustranné lifty a topspiny. Antun nikdy nebyl žádný hubeňour, avšak dnes jeho plnoštíhlá postava působí poněkud zavalitěji než dřív. Modré triko má už po prvním setu propocené, že by se dalo ždímat. Čím dál patrnější je rozdíl mezi tvou a jeho fyzickou kondicí, což nakonec přináší výhru 3:1. Rázem máš mnohem nadějnější celkový poměr čtyř vítězství ku dvěma porážkám. O průběhu utkání sedmého kola budeš později ještě několikrát přemítat, avšak nikdy se nedozvíš pravdu. V tom zápase se ti podaří naprosto převálcovat 3:0 tvého kamaráda Gábora Gergelyho, proti kterému obvykle hráváš nervydrásající pětisetové bitvy. Samozřejmě můžeš věřit, že to prostě byl z tvé strany zcela výjimečný supervýkon, proti němuž se zoufalý Gábor nezmohl na sebemenší odpor. Jenomže pak zahlodá červík pochybností. Co když Gergely to utkání z nějakého důvodu vypustil? Třeba proto, že už měl z předchozích šesti kol na svém

S trenérem Vladem Míkem na Top Twelve při výměně propoceného dresu.

kontě tři porážky a tím pádem v podstatě nulovou šanci na stupně vítězů? Kdepak! Gábor je bojovník, což ostatně dokáže v neděli během zbývajících vesměs vítězných zápasů, které mu nakonec vynesou velice solidní páté místo. Tak snad proto, že je to tvůj kamarád? Kdepak, takoví přátelé zase nejste. Nebo kvůli tomu, že spolu letos hrajete debla? Samá voda! A neprohrál náhodou Gergely kvůli Jónyerovi, jenž zde zatím hraje skvěle a má našlápnuto na celkové

vítězství? Není totiž žádným tajemstvím, že se ti dva vzájemně zrovna nemusí, protože Jónyer je v maďarské reprezentaci respektovaný boss s obrovskými pravomocemi, zatímco Gergely víceméně řadovým hráčem. Panuje mezi nimi podobný vztah jako mezi vůdcem lví smečky a mladým lvem, majícím oprávněný pocit, že si už zaslouží lepší pozici. Možná chtěl Gábor velkému šéfovi Istvánovi ztížit cestu k triumfu? Kdo ví? Příliš mnoho otázek a žádná naděje na sto procentně správnou odpověď. Proto budeme raději tvrdit, že se ti prostě to utkání fantasticky vydařilo. Jsi v úžasném laufu, a pouze lituješ, že následující střetnutí s mladíkem Ulfem Thorsellem se bude hrát až zítra. Sedíš spokojeně v hale Skenderija, pozoruješ závěr sedmého kola turnaje žen a pak pročítáš na obrovských tabulích dosavadní výsledky svých kolegyně z reprezentace. Ilona Uhlíková je na tom s pěti vítězstvími a dvěma porážkami od Hammersleyové a domácí krasavice Palatinušové obdobně jako ty, zatímco Blanka Šilhánová má ze sedmi utkání jediné vítězství, shodou okolností právě nad Palatinušovou. Potom následuje přesun do hotelu, kde doplníš ztracené kalorie chutnou večeří ze samých místních specialit, chvilku pouvažuješ o možnosti dát si pro lepší spánek stopečku Gergelyho pálenky, ale nakonec zapadneš na pokoj, odkud se zanedlouho ozývá tvé spokojené pochrupování.

V neděli je nad Sarajevem zataženo, z tmavošedé oblohy padají mokré sněhové vločky. Proto nejkratší cestou chvátáš do haly Skenderija, kde už se pilně rozehrávají všichni tví spoluhráči z reprezentace. Závěrečný nedělní blok čtyř zápasů začínáš s Ulfem Thorsellem a na výhru 3:2 se nečekaně nadřeš. Ovšem celkových sedm vítězství ku dvěma sobotním dopoledním porážkám vypadá slibně! Kamarád Jaroslav Kunz na úvod nedělního programu prohrává se Sarchojanem a v následujícím devátém kole ho čeká snad ještě obtížnější soupeř. Ty! V „bratrovražedném“ souboji vítězíš 3:1, což rozhodně není nejprekvapivější událost devátého kola. Tou je zranění kolena Kjella Johanssona, které mu znemožní pokračovat v turnaji. Přitom právě on měl být tvým soupeřem v předposledním

desátém kole! V souladu s pravidly turnaje jsou všechny Johanssonovy zápasy - odehrané i neodehrané - anulovány, na čemž vydělají ti hráči, kteří se Švédem prohráli, a to včetně Jaroslava Kunze. Tobě umožní Švédovo odstoupení soustředit se na závěrečný duel, který tě čeká s Dragutinem Šurbekem, majícím o jednu porážku méně než ty. Celková situace v turnaji je poněkud nepřehledná, neboť do boje o celkové vítězství ještě může promluvit Jacques Secretin a samozřejmě také často zmiňovaný István Jónyner. V soutěži žen během neděle nepřibude Blance Šilhánové žádná další výhra, zatímco Ilona Uhlíková je na tom podstatně lépe. V neděli sice zaváhá s houževnatou obránářkou (a pozdější vítězkou turnaje) Beatrix Kisháziovou i s její partačkou z maďarského týmu Szabóovou, nicméně celkově získává bronz se ztrátou pouhého jednoho bodu na stříbrnou Hammersleyovou. Nechává za sebou například nestárnoucí Rumunku Alexandruovou, blondátou maďarskou útočnici Magosovou nebo nepřijemnou sovětskou penholderku Rudnovovou, která během každé přestávky mezi utkáními stihne vykouřit alespoň dvě cigarety.

A jak to v kategorii mužů vlastně celé nakonec dopadne? Jónynerovi dochází v neděli dech, celkově nasbírání tři porážky a musí se spokojit s nevděčnou bramborovou medailí. Tobě naopak forma vydrží až do samotného závěru, v němž k nelibosti bouřlivě fandícího

ORLOWSKI ZCELA NAHOŘE

Vynikajícím úspěchem skončil pro Milana Orlowského TOP „12“. Tedy turnaj dvanácti nejlepších stolních tenistů Evropy. Orlowski v rozhodujícím utkání porazil Jugoslávce Šurbeka a vyhrál Z turnaje v průběhu odstoupil Švéd Johansson (zraněné koleno), a nejprve se jeho zbyvajících střetnutí skrejovala ve prospěch soupeřů, nakonec evropský výbor federace stolního tenisu rozhodl o anulaci všech jeho zápasů. Orlowski s Johanssonem nehrál. Orlowski prohrál jenom s Jónynerem a s Sarchofjanem.

Kromě Orlowského z našich ještě startovali Kunz, Uhlíková a Šilhánová. Turnaj se konal v Sarajevu v hale Skendaria.

Z výsledků: Orlowski—Leiss 3:0, Jónyner 0:3, Secretin 3:0, Kunz 3:1, Sarchofjan 2:3, Strokátov 3:0, Gergely 3:0, Thorsell 3:2, Šurbek 3:0.

Konečné pořadí mužů: 1. Orlowski 8 vít., 2. porážky poměr setů 2. Šurbek 8-2 [23:16], 3. Secretin 8-2 [26:15], 4. Jónyner 7-3 [25:14], 5. Gergely 6-4 [21:20], 6. Strokátov 5-5 [19:20], ... 10. Kunz 2-8 [16:20].

Turnaj žen nakonec skončil úspěchem Maďarky Kisháziové. Z výsledků Uhlíkové: Rudnovová 2:1, Šilhánová 2:0, Bergeretová 2:0, Magosová 2:0, Alexandruová 2:1, Hellmanová 2:1.

Konečné pořadí žen: 1. Kisháziová 9-2 [18:16], 2. Hammersleyová 8-3 [17:10], 3. Uhlíková 7-4 [18:12], 4. Alexandruová 7-4 [16:11], 5. Hellmanová 7-4 [18:11], 6. Magosová 7-4 [17:10], 12. Šilhánová 1-10 [5:20].

publika nekompromisně bez ztráty setu rozdrtíš dosud vedoucího Dragutina Šurbeka. Rázem máte oba po dvou porážkách, a aby to bylo ještě o trochu složitější, má úplně stejný bodový zisk rovněž Jacques Secretin. O pořadí na prvních třech místech proto musí rozhodnout vzájemný poměr vyhraných a prohraných setů. Právě teď v duchu poděkuješ kamarádu Jardovi Kunzovi, který dokázal s Šurbekem i Secretinem vyhrát dva sety, čímž jejich skóre výrazně zhoršil. Protože z trojice medailistů máš nejlepší skóre ty! Srdečně ti gratuluji k úspěchu, který během následujících let dokáže z československých stolních tenistů zopakovat v soutěži mužů pouze jediný hráč. Stane se to roku 1983 a tím vítězem bude nějaký Milan Orłowski. Neznáš ho náhodou?

Pak následuje závěrečný ceremoniál, předání docela zajímavých cen a přesun na vlakové nádraží, odkud vyrážíš na zpáteční cestu ze Sarajeva do Prahy. Už za týden se tam máš na Staroměstské radnici zúčastnit jedné svatby. Žádné omluvenky se nepřijímají, neboť ta svatba bude tvoje. Fakt!

